

Nejčastější zdravotní problémy a nemoci fretek

Sledujte chování fretky, její chuť k jídlu, vzhled a množství stolice a moči. Pokud je apatická, hubne, zvrací, má průjem nebo se nevyprazdňuje, častěji než obvykle močí a víc pije nebo má krev v moči nebo stolici, **vyhledejte ihned veterinárního lékaře**. Jednou měsíčně fretku zvažte, abyste znali její běžnou hmotnost, pravidelně kontrolujte zuby a uši a nezapomínejte **dvakrát ročně** docházet na **preventivní prohlídky**.

Cizí předmět v trávicím traktu - ucpaná střeva

Vykousnutý kousek látkového pelíšku, smotky chlupů v období línání (bezoáry), spolknutá část hračky, nevhodná potravina (oříšek) nebo jiný předmět vzpříčený ve střevě způsobí, že se fretka nemůže vyprázdnit nebo zvrací, případně oboje.

První pomoc podat větší množství pasty s maltózou, případně lžičku oleje nebo másla. Když se fretka ani po té nevyprázdní, **co nejdříve** navštivte veterináře, fretce **hrozí smrt!**

Ztráta srsti

Důvody masivní ztráty srsti je třeba hledat spolu s veterinářem. K nejčastějším příčinám patří hormonální obtíže (u obou pohlaví *hyperadrenokorticismus*, u samic *hyperestrogenismus*), kožní onemocnění (plísň, zevní parazité) nebo nedostatek vitamínů. Olysání ocasu v letních měsících je běžné, stejně tak na jaře výměna zimní srsti za letní.

Dlouhé říje

Samci - říje od jara do podzimu je normální, nepůsobí obtíže. Samice - **pokud říje trvá déle než měsíc a objeví se ztráta srsti, apatie, nechutenství, hubnutí a bledost sliznic, tak vysoká hladina hormonů narušuje krvetvorbu a samice je v ohrožení života!** Říjí je v tomto případě nutné ukončit hormonální injekcí. **Pokud se potíže s říjemi opakují, je vhodná kastrace.**

Virózy

Fretky jsou velmi vnímavé k virům lidské chřipky. Hrozí závažné komplikace (zápal plic), proto dbejte na preventivní opatření a v případě pochybností vyhledejte veterináře!

ECE (Epizootická katarální enteritida)

ECE je velmi nakažlivý (až 100 %) virový zánět střev. K typickým příznakům patří zvracení (často jen „voda“), za dalších 4 - 6 hodin žlutý až zelený, páchnoucí hlenovitý průjem. Fretky nemají chuť k jídlu, jsou apatické, průjmy mohou způsobit těžký úbytek váhy a dehydrataci vedoucí až ke smrti zvířete. **Při opakovaném zvracení a průjmu okamžitě vyhledejte veterinárního lékaře!**

Zubní kámen

Nejčastěji se v podobě tmavších skvrn usazuje na trháčích. Pokud se včas neodstraní, může vyvolat záněty dásní a postupně i ztrátu zubu, nechutenství atd. Zubní kámen nepodceňujte, záněty dásní mohou vést až k onemocnění srdce.

Ušní svrab (prašivina)

Onemocnění vyvolává drobný roztoč. Projevy: zvýšená tvorba ušního mazu a svědění. Zvýšená tvorba mazu sama o sobě není důkazem přítomnosti roztočů - tu potvrdí mikroskopické vyšetření. Neléčený ušní svrab může vést k ušním zánětům, proto jej nepodceňujte.

Informace o dalších onemocněních
□ **Inzulinom** (nádor slinivky břišní)
□ **Hyperadrenokorticismus** (onemocnění kůry nadledvin)
□ **Gastroenteritida** (akutní zánět žaludku a střev)
□ **Zánět análních žláz**
□ naleznete na webových stránkách www.fretka.cz

Fretka patří do

- říše: živočichové (*Animalia*)
- kmen: strunatci (*Chordata*)
- třída: savci (*Mammalia*)
- řád: šelmy (*Carnivora*)
- čeleď: lasicovití (*Mustelidae*)
- rod: tchoř (*Mustela*)
- druh: tchoř tmavý (*Mustela putorius*)
- poddruh: fretka domácí (*Putorius putorius furo*)

Základní anatomické údaje

- průměrný věk: 6 - 8 let, výjimečně déle
- váha samec: 1 - 2,7 kg
- váha samice: 0,5 - 1,2 kg
- pohlavní zralost: v 5 - 9 měsících
- využití pro chov: do tří let
- období páření: březen - srpen
- délka březosti: 42 dní
- velikost vrhu: 1 - 16 mlád'at (váha 6-12 g)
- barva po narození: fretata se rodí holá
- mléčné zuby: 2. - 3. týden
- otevírání očí: 4. - 5. týden
- schopnost slyšet: 4. - 5. týden
- doba kojení (odstav): min. 6, lépe 8 týdnů
- trvalý chrup: od 7. týdne
- **tělesná teplota: 38 - 40 °C**
- dech: 33 - 36 / min
- srdeční tep: 180 - 250 / min
- stárnout začíná: od 4. roku života

Doporučená očkování a očkovací schémata

Očkejte vždy zcela zdravé zvíře. Týden před a po očkování ho chraňte před jakoukoli nákazou a zvýšenou aktivitou (například procházky, dlouhé cestování, krytí).

Fretky doporučujeme očkovat proti vzteklině (ukládá to zákon) a proti psince (je pro ně smrtelně nebezpečná).

Vzteklina

- první očkování ve 3 - 6 měsících života
- přeočkování po roce nebo dvou, podle druhu použité vakcíny

Psinka

- první vakcína v 6. - 8. týdnu života
- druhá 3 týdny po první, tedy v 9. - 11. týdnu života
- třetí 3 týdny po druhé, tedy ve 12. - 14. týdnu života
- přeočkování po roce nebo dvou, podle druhu použité vakcíny

NIKDY NEOČKUJTE VAKCÍNOU CANVAC, JE PRO FRETKY SMRTELNĚ NEBEZPEČNÁ!

U fretek starších pěti let, které byly do té doby pravidelně očkovány, zvažte další přeočkování podle zdravotního stavu zvířete - konzultujte se svým veterinářem.

Klub chovatelů a příznivců fretek
www.fretka.cz

Co je fretka?

Fretka (*Putorius putorius furo*) byla domestikována před více než dvěma tisíci lety jako potomek tchoře tmavého. Doslovný překlad latinského jména označuje fretku za "Chytače myši". Také bývala nazývána "furomen", tedy "zloděj, zlodějíček, lupič" a to dalo základ jejímu oficiálně používanému jménu *fretka*. Původně ji lidé využívali k chytání myši, k lovu králíků nebo k protahování lan dlouhým potrubím. Dnes se fretky chovají jako kožešinová a laboratorní zvířata a stále více jako domácí mazlíčci. Fretka má milou a hravou povahu a silnou osobnost podobně jako kočka. Velmi dobře rozumí tomu, co po ní chcete, ale vždy se rozhodne sama, jestli to udělá.

Co fretka potřebuje?

Fretku můžete chovat v bytě stejně jako kočku nebo psa.

Potřebuje:

- ✓ dostatečně prostornou klec nebo voliéru (dno klece bez podestýlky), ve které prospí většinu dne
- ✓ do klece záchod s kočkolitem, napáječku a misku s granulemi
- ✓ záchod do každé místnosti, kde se pohybuje
- ✓ alespoň čtyři hodiny denně pohybu a prostor na hraní mimo klec
- ✓ uzavřený pelíšek na spaní (např. hamaku)
- ✓ na hraní obyčejnou rouru od koberce, miluje plyšáky-pelíšky, do kterých se dá vlézt a vylézt různými směry, velkou radost jí uděláte "zapomenutou" igelitovou nákupní taškou nebo zmuchlaným hedvábným papírem
- ✓ kleštičky na drápky, šampon, ručník, kapky do uší, vatové tyčinky
- ✓ přepravku na cesty, pro jednu až dvě fretky stačí velikost 1
- ✓ na procházky speciální postroj a vodítko, může být samonavíjecí

Fretka je šelma, hlavní součástí její stravy je maso (*ne vepřové*). Pro chovatele nejjednodušší je kupovat kvalitní granule určené speciálně pro fretky, které obsahují vše, co fretka pro správný vývoj a prospívání potřebuje. Pochutná si také na zelenině a ovoci, podávané ovšem pouze v malém množství jen jako pamlsků. Fretka má velmi rychlý metabolismus, proto je třeba jí zajistit neomezený přístup ke krmivu a vodě. Výjimkou může být například plánovaná operace.

Nikdy fretce nedávejte sladké jídlo a to ani "za odměnu"! Piškoty a další potraviny obsahující rafinované škroby fretce velmi škodí.

Nejvic ze všeho fretka potřebuje vaši pozornost, péči a lásku. Je velmi společenská, takže velmi trpí, když se cítí sama a odstrčená. Jestli na ni nebudete mít dostatek času, raději si ji nepořizujte, bude strádat a může začít kousat nebo onemocnět.

Jak o fretku správně pečovat?

Pokud si fretku nepořizujete za účelem odchovu mlád'at, poradte se se zkušeným "fretčím" veterinářem o vhodnosti kastrace.

Samice mohou mít s říjí spojené zdravotní potíže, jejichž důsledkem může být nezvratné poškození zdraví, někdy i smrt.

Samice je možné kastrovat až po ukončení první říje.

Nekastrovaní samci jsou v průběhu říje více citliví, značují si své území močí i stolicí a jsou více kousaví. Samce je možné kastrovat již v průběhu první říje, ne však dříve. Zejména samci po kastraci postupně zhubnou asi třetinu ze své původní hmotnosti a v následujících letech si budou držet spíše tuto novou váhu.

Pokud fretka onemocní, většinou je nutné velmi rychle navštívit veterináře. Toho volte velmi pečlivě - který je dobrý pro psy či kočky, nemusí rozumět fretkám, **některé jejich problémy jsou velmi specifické!** V případě průjmu může fretka velmi rychle podlehnout dehydrataci, při ucpání střev cizím předmětem jde doslova o život. I obyčejná rýma může vést k velmi vážným následkům.

Doporučujeme fretku očkovat proti vzteklině a proti psince.

Pro zvýšení imunity, zejména v období viróz, doporučujeme podávat pasty obsahující probiotika. V období línání pasty s maltózou, které pomohou zabránit ucpání střev bezoáry. Fretku je nutné alespoň dvakrát ročně preventivně vyšetřit a zároveň nechat odstranit zubní kámen. U fretek starších 4 let je třeba se zaměřit navíc na „civilizační“ choroby - onemocnění slinivky (vyšetřit hladinu glukózy), srdce a nadledvinek, nádory a další. **Preventivní odčervení se u fretek neprovádí,** v rámci preventivní prohlídky se udělá rozbor stolice a postupuje se dle jeho výsledku.

Odstraňování pachových žláz zakazuje Zákon na ochranu zvířat proti týrání. Dobře socializovaná (ochočená a spokojená) fretka pachové žlázy prakticky nepoužívá. Jako každý živý tvor, včetně člověka, má i fretka svůj specifický (šelmičkovský) pach, který s pachovými žlázami nijak nesouvisí. Fretku můžete (občas) vykoupat, ale tím ji tohoto pachu nezavíte, jde o přirozený pach tělůčka. Než si fretku pořídíte, ie proto rozumné si iich předem pár "očichat".

Jaké na fretku doma číhá nebezpečí?

Fretce je nezbytné podřídit vybavení bytu. Je zvědavá a vlezle opravdu téměř všude, často i do míst, ze kterých se již nedokáže sama dostat zpět nebo odkud může spadnout. Samozřejmě je úprava všech místností, do kterých má přístup, aby se nemohla zranit nebo dokonce utéci. Je nutné řádně utěsnit prostory okolo kuchyňské linky, motor chladničky, těsně před zapnutím pračky i myčky se vždy ujistit, že tam nespí nebo něco nezkoumá, dát pozor na otevřená okna i dveře, balkón, horká kamna a žehličky, kelímky od potravin a kosmetiky, čistidla, tuby od léků, záchodovou mísu, stoupačky, bytové jádro, některé pokojové rostliny, přehozy a ubrusy, kabelky a tašky (které mohou mít nebezpečný obsah)...

Pro fretku je nejbezpečnější, když dobu vaší nepřítomnosti nebo spánku tráví v kleci, volnost v bytě bez dozoru již mnoho z nich zaplatilo životem.

Buďte opatrní při výběru vhodných hraček, některé jsou pro ni nevhodné až nebezpečné. Fretky mohou část hračky (obzvláště ty gumové a latexové) ukousnout, spolknout a ucpat si střevu, což může mít fatální následky.

Zamezte kapání vody z napáječky do misky s granulemi, plíseň nemusí být na první pohled vidět, ale pro fretku je smrtelně toxická.

Na co se musím připravit?

Fretka je velmi čistotná a většinou se naučí chodit do kočičího záchodku se stelivem (kočkolitem) a to jak v kleci, tak mimo ni. Správný návyk je dobré zejména v prvních týdnech a měsících "upevňovat" odměnou v podobě vhodného pamlsku. Naopak zcela nemožné je odnaučit ji hrabat v květináčích, norování pro fretku znamená tak lákavé potěšení, že mu prostě neodolá.

Ráda zkoumá vše nové, lehce se dostane do spodních šuplíků a

skříní. Jen málokterá překážka jí zabrání, aby se nedostala tam, kam si zamane, ať už je to uzavřená skříňka nebo vršek dvoumetrové skříně.

Nemusíte ji venčit, ale občasné procházky přivítá - ovšem **vždy jedine** s dobrými kšírkami, ze kterých se nevyvlékne a **na vodítku.** Venku ji chraňte před cizími psy, jeho útok nemusí přežít. Naopak s vaším psem doma se pravděpodobně snese, složitější může být soužití s kočkou. Často to dopadne tak, že si spolu sice nehrají, ale ani se neperou, jdou si z cesty. Většinu ostatních domácích mazlíčků fretka považuje za potravu, nesnažte se to změnit a "skamarádit" je, je to zbytečné.

Nejoblíbenější fretčí hra je na kousanou a lov, ale nemá to nic společného s agresivitou, jak se občas někdo domnívá. Jde o přirozený projev, mládě je pouze třeba naučit, jak velkou sílu stisku jste ochotni tolerovat a co už vám vadí.

Nejčastější období a důvody, proč vaše fretka kouše:

- **mládě do tří měsíců** není zvyklé na ruce nebo naopak ruce považuje za hračku, krmit z ruky zkoušejte raději až po jídle
- **puberta** (u samců většinou plynule přechází v první říji), přechodné období mezi pátým až přibližně osmým měsícem, kdy mládě velmi usilovně zlobí a zkouší, co mu projde
- **samec v říji** je zaplaven hormony, nedokáže se kontrolovat, chce si vás někam odtáhnout a "obšťastnit"
- **samice po porodu** skutečném či falešném brání mláďata nebo vás za ně považuje

Kousání z jiných než výše uvedených příčin většinou naznačuje zdravotní problémy spojené s bolestí, proto raději navštivte veterináře.

Nelekejte se, když fretka...

- ... na jaře začne masivně línat a **zhubne až třetinu své hmotnosti** (totéž platí i po kastraci), na zimu zase přibere a kožíšek jí zhoustne
- ... velmi tvrdě spí, někdy tak, že **vypadá jako mrtvá**, většinou stačí podržet před čumáčkem nějaký voňavý pamlsk
- ... **má škytavku,** zejména u mláďat je to normální

Chci si fretku pořídít. Kde a jak?

Nejlépe od chovatele, který fretky odchovává. Mládě od něj pravděpodobně bude mít již základní hygienické návyky, bude uvyklé lidské ruce a nejspíš bude i zdravé. Většinou je možné přijít si chov a matku prohlédnout, takže se můžete sami přesvědčit, jak je o ně postaráno. Správný chovatel vás sice podrobí "výslechu", ale jen proto, aby se ujistil, že mládě bude v dobrých rukou. Do začátku vás vybaví radami a i později se na něj můžete obrátit se žádostí o pomoc, pokud budete v něčem tápat.

Velmi vhodnou volbou pro začátečníka je nalezenec, tedy některá z mnoha nechtěných a porůznu "ztracených" fretek, které jejich majitelé odložili - často právě v období puberty. Nalezenec, pokud má to štěstí, končí u jiného chovatele nebo v některém z útulků pro fretky. Tam jej před jeho předáním novému majiteli "vychovejí" a nezkušenému chovateli problémové zvíře nesvěří. Tato zvířata navíc bývají velmi vděčná za svůj zachráněný život a nový domov.

Ale ať už se rozhodnete pro mládě nebo fretku dospělou, vždy tím získáte přítele, který si už navždy ukradne vaše srdce.

Vhodné složení krmiva pro fretku

- ✓ 33 - 36 % **živočišných bílkovin** (mláďata 35 %, nad 4 roky 33 %)
- ✓ 18 - 22 % **tuku** (do 4 let 22 %, nad 4 roky 18 %)
- ✓ max. 6,5 % **popeloviny**
- ✓ max. 1,5 % **vlákniny**
- ✓ 10 % **vlhkosti**
- ✓ kvalitní krmiva obsahují vitamíny, minerály a taurin

Vždy sledujte složení na obalech! Ne každé krmivo s obrázkem fretky je vhodné. Některá krmiva obsahují sice hodně bílkovin, ale rostlinných (fretka není králik).

Opravdu kvalitní granule určené přímo pro fretky obsahují ve správném poměru vše, co fretka potřebuje.

Není vhodné míchat různé druhy granulí, ani příliš často granule střídat - neprospívá to choulostivému fretčímu zažívání.

Nikdy nedávejte nic sladkého, slaneého, kořeněného nebo vyrobeného z mouky (ani "za odměnu" žádná piškoty, čokoládu, lupínky, pacholiky, chleba, rohlíky, uzeniny, šunku, pudink, kravské mléko, vnitřnosti atd.), **velmi tím fretce ubližujete.** Takové "pamlsky" tvoří základ pro vznik nejrůznějších zdravotních problémů od zubního kamene až po vážná onemocnění, včetně nádorových. Nikdy také **nekrmte fretku psími granulemi,** jejich složení naprosto neodpovídá jejím potřebám.

Vhodné pamlsky za odměnu jsou například:

- ✓ ovoce a zelenina - v omezené míře (fretka nedokáže rostlinnou vlákninu strávit)
- ✓ probiotické pasty - zvyšují obranyschopnost organismu
- ✓ neochucený bílý jogurt s probiotickou kulturou (1-2 lžičky denně)
- ✓ pasty s maltózou - proti tvorbě bezoárů v období línání, jako prevence proti ucpání střev
- ✓ kvalitní masové konzervy pro fretky, případně i pro kočky
- ✓ maso vařené či syrové (**ne vepřové**)
- ✓ vitamínové pasty a oleje - občas a v omezené míře, hrozí předávkování vitamíny - **zejména opatrně s pastou Calo-pet**
- ✓ občas žloutek pro lepší kvalitu srsti (bílek není vhodný)
- ✓ fretčí nebo kočičí "bombóny"

Klub chovatelů a příznivců fretek
www.fretka.cz

© 2010

Víte o fretce, že když...

- ... mění mléčný chrup za trvalý, má tou dobou dvě řady zubů?
- ... kvoká jako slepice, je to většinou projev radosti, ale také říjné touhy, svolávání mláďat či bolesti?
- ... syčí jako had, zlobí se, je našťvaná, má strach?
- ... rychle mrská očáskem, loví, je rozrušená nebo vyzývá ke hře?
- ... zmodrá, raší jí nová srst? (neplatí pro albíny a světlá zbarvení)
- ... samci prohlédnete penis, najdete v něm kost?
- ... když ji milujete, není co řešit?